

Tapasztalatok a támogatásból megvalósuló közbeszerzések ellenőrzése során

- 4/2011. (I. 28.) Korm. Rendelet
– 23. cím
- 92/2011. (XII. 30.) Korm. Rendelet
– 9. § (1)

Problémák:

A korábbi ellenőrzési rendszer

- nem volt egységes;
- sok szereplős volt;
- nem volt kötelező jellegű;
- nem volt hatékony;
- nem közbeszerzési értékhez kötődött hanem projektértékhez;

Megoldások:

- 4/2011. (II. 28.) Korm. rendelet ⇨ Egységesség, kötelező érvény, gyorsabb és hatékonyabb ellenőrzési rendszer
- Folyamatba épített ellenőrzés erősítése;
- KFF folyamatos képzése, KSZ-ek szakmai támogatása konzultációkon keresztül;
- Európai Unió által lefolytatott ellenőrzések és a Közbeszerzési Döntőbizottság tapasztalatainak figyelembe vétele az ellenőrzések során

Egységesség érdekében a KFF Útmutatót bocsátott ki

- eljárásrendi kérdések;
- módszertani kérdések.

Egységesség érdekében tanulmányok készültek

- KDB határozatok feldolgozása;
- Értékelési szempontrendszer nemzetközi kitekintéssel.

- ún. „egyablakos” ellenőrzési rendszer bevezetése
- Célja: a támogatásból finanszírozott közbeszerzési eljárások folyamatba épített ellenőrzése **egy szervezet** feladata legyen
 - ezáltal biztosítva az egységes és hatékony ellenőrzést
 - az eljárások fokozottabb átláthatóságának biztosítását
 - a támogatott projekt végrehajtásának egyszerűsítését (közbeszerzési eljárások ellenőrzésének ideje nem távolodik el az eljárás lefolytatásának idejétől)
 - reparálhatóság!!!

A támogatásból megvalósuló közbeszerzési eljárások ellenőrzésének mozzanatai:

- utóellenőrzés
- minőség-ellenőrzés
- szabályossági ellenőrzés
- szerződésmódosítások véleményezése
- (utólagos ellenőrzés!)

A közösségi értékhatárt el nem érő értékű közbeszerzési eljárások, építési beruházás esetén a 300 millió HUF-ot el nem érő értékű eljárások ellenőrzése

- utóellenőrzés érvényesül
- az ellenőrzést a közreműködő szervezet végzi
- eredményhirdetést követő 3 napon belül dokumentumok megküldése a közreműködő szervezet részére
- dokumentumok beérkezését követő 7 napon belül megvalósul az ellenőrzés
- ha a KSZ az utóellenőrzés során szabálytalanságot állapít meg, szabálytalansági eljárást folytat le, illetve jogorvoslati eljárást kezdeményez.

A közösségi értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű, építési beruházás esetén a 300 millió HUF-ot elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárások ellenőrzése

- folyamatba épített ellenőrzés
- az ellenőrzést kizárólag a Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály végzi
- a párhuzamosságok kiiktatásával létrejön egy hatékonyabb, gyorsabb, átláthatóbb rendszer, amely egyidejűleg egyértelmű eljárási határidőket és felelősségi viszonyokat teremt

- A közbeszerzési jogi szempontú minőségellenőrzés:
 - A minőségellenőrzés során az eljárás közbeszerzési dokumentumainak a Kbt.-vel és a vonatkozó egyéb jogszabályokkal való összhangját részleteiben vizsgálja, az eljárás megindítását megelőzően.
 - **Cél:** a közbeszerzési dokumentációból (felhívás, dokumentáció, útmutató az ajánlattevők részére, szerződéstervezet) kiszűrni a közbeszerzési jogszabályokkal ellentétes rendelkezéseket, illetőleg a jogszabályok hibás vagy hiányos alkalmazásának mérséklése.
 - A két körös minőségellenőrzés eredményeként a KFF **minőségellenőrzési jelentést**, illetőleg **minőségellenőrzési tanúsítványt** állít ki.

Ellenőrzés az eljárások előkészítése során

- Minőség-ellenőrzés 1. körben
 - Kedvezményezett kezdeményezi a KSZ-nél az eljárás dokumentumainak megküldésével az eljárás tervezett indítása előtt 40 nappal
 - KSZ: elszámolhatóság, támogathatóság, műszaki szempontok
 - KFF csak közbeszerzési értelemben vett műszaki szempontokat vizsgál
 - a KFF csak a kedvezményezettel tart kapcsolatot
 - A KFF minőségellenőrzési jelentést állít ki, majd megküldi a kedvezményezettnek 7 napon belül (egyszer 7 nappal meghosszabbítható a határidő)

- Minőség-ellenőrzés 2. körben:
 - a kedvezményezett a jelentés alapján módosítja a közbeszerzési dokumentációt
 - ha nem ért egyet a jelentésben foglaltakkal, részletes indokolást kell készítenie
 - a módosított dokumentumokat vissza kell küldenie a KFF részére 5 napon belül
 - a KFF az észrevételek, módosítások beérkezésétől számított 5 napon belül TANÚSÍTVÁNYT állít ki

A kedvezményezett köteles figyelembe venni az észrevételeket, az eljárás csak abban az esetben indítható meg, ha a KFF a dokumentumok ellenőrzéséről a támogató TANÚSÍTVÁNYT kiállította.

Ellenőrzés az eljárás lefolytatása során

➤ Szabályosság biztosítása

- A kedvezményezett a bontás időpontjáról (legalább 10 nappal korábban) értesíti a KFF-et, a további eljárási cselekményekről időben írásban tájékoztatja, a keletkezett dokumentumokat részére megküldi
- A módosuló dokumentumokról tájékoztatni kell (kiegészítő tájékoztatás, hirdetmény módosítás)
- A KFF megfigyelőt jelöl az eljárásba, aki részt vesz a bíráló bizottsági üléseken vagy az eljárás folyamatában vizsgálja a közbeszerzési eljárás iratait
- A megfigyelő csak a kedvezményezettel tart kapcsolatot
- A KFF az eredményhirdetést megelőzően szabályossági tanúsítványt készít az eljárásról

- a kedvezményezett minden dokumentumot elektronikus formában küld meg a KFF részére (EMIR)
- határidőbe nem számít bele:
 - hiánypótlás időtartama
 - a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő
 - jogorvoslati, illetve szabálytalansági eljárás esetén az eljárás felfüggesztésének időtartama

A közbeszerzési szerződések módosításának ellenőrzése

- minden közösségi értékhatárt elérő vagy meghaladó értékű, építési beruházások esetén a 300 millió HUF-ot elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződésre kiterjed
- A kedvezményezett kezdeményezi a módosítást (30 nappal megelőzően)
- Csatolnia kell:
 - eredeti szerződést
 - módosítás tervezetét
 - indokolását és az azt alátámasztó dokumentumokat
 - KSZ előzetes jogi álláspontját tartalmazó dokumentumot
- az ellenőrzést a KFF végzi (véleményét 15 napon belül küldi)
- az ellenőrzés **közbeszerzési jogi szempontú**
- a kedvezményezett köteles figyelembe venni a KFF véleményét

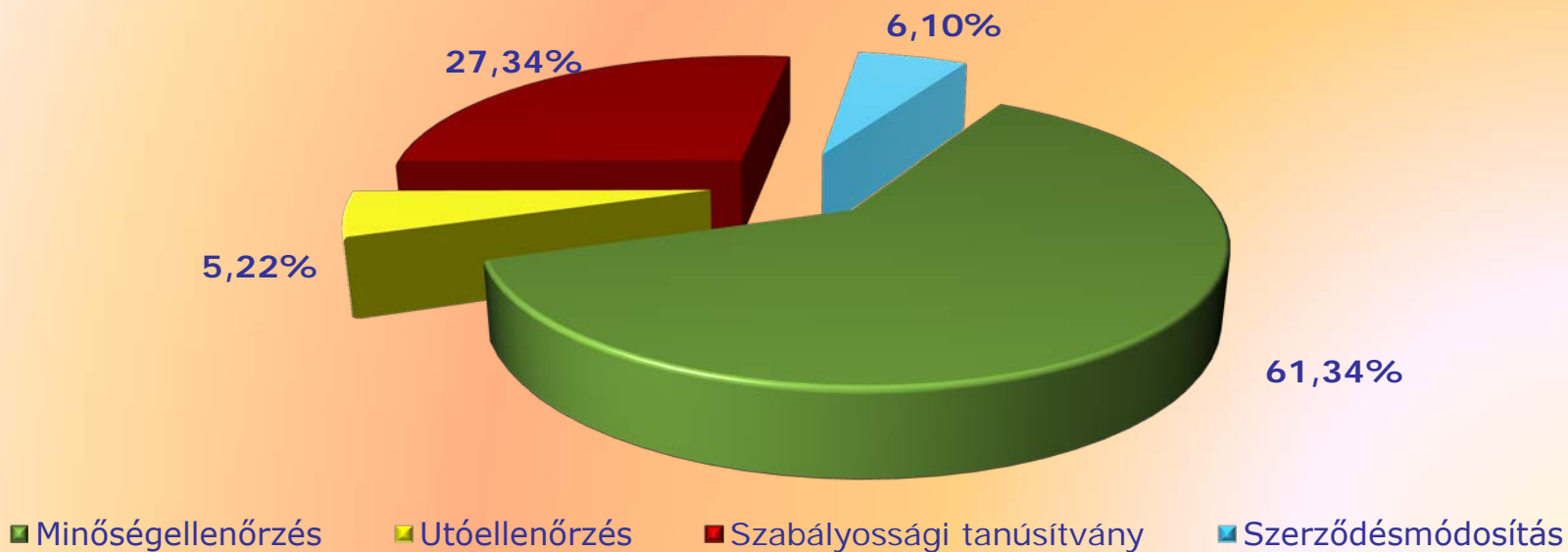
A módosítással kapcsolatos vélemény következménye:

- a kedvezményezett a vélemény alapján módosított dokumentumokat visszaküldi ellenőrzésre a KFF részére (7 napon belül)
- A KFF tájékoztatja a kedvezményezettet további észrevételeiről (7 nap)
- a kedvezményezett a módosított szerződést megküldi a KFF részére
- **ha a KFF megállapítja, hogy a kedvezményezett végül – és a véleményezés ellenére – nem szabályosan módosította a szerződést, szabálytalansági vagy jogorvoslati eljárás lefolytatásáról dönt**

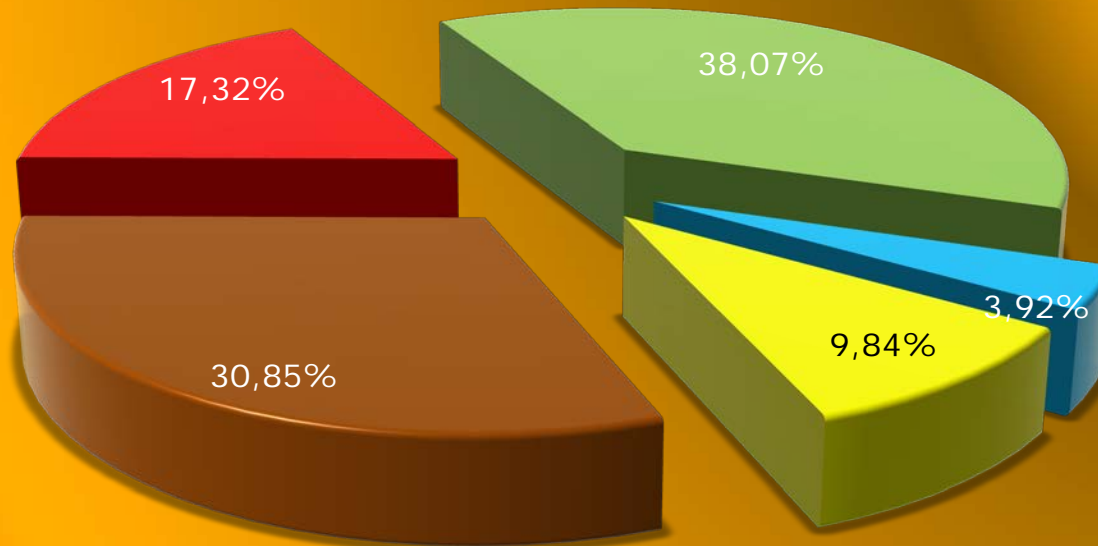
A 2010. december 8. és 2012. június 30. közötti időszakban a KFF ellenőrzési tevékenysége az alábbiak szerint alakult:

- ✓ 665 Kedvezményezett tekintetében;
- ✓ 2771 közbeszerzési eljárás kapcsán;
- ✓ 6083 dokumentum került kiállításra a vizsgálattal érintett eljárások vonatkozásában az alábbiak szerint:
 - ↪ 3727 minőségellenőrzési jelentés és tanúsítvány
 - ↪ 1662 szabályossági jelentés
 - ↪ 317 utóellenőrzés
 - ↪ 371 szerződésmódosítás

A KFF tevékenysége során ellátott feladatok alakulása a 2010. december 8. - 2012. június 30. közötti időszakban:

Magas kockázatok alakulása

■ jogalap

■ kizáró okok

■ alkalmassági követelmények

■ értékelési részszerpont

■ egyéb

- Alkalmazandó jogszabályok:
 - Kbt. és végrehajtási rendeletei
 - Egyéb hazai jogforrások (pl. építésügyi jogszabályok)
 - Uniós normák:
 - 1083/2006/EK rendelet
 - 14. cikk (1): “Az 1605/2002/EK, Euratom rendelet 48. cikkének (2) bekezdésével összhangban a **hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elvét** kell alkalmazni

Alapelvek jelentősége

- Egyenlő bánásmód kérdése: hiánypótlás esete
- Arányosság: szakember képzettségének igazolása, formai hibák
- Esélyegyenlőség: részekre bontás kötelezettsége
- Transzparencia: hirdetményrel induló eljárások

Eljárás jogalapja

- ❖ Hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás (kizárólagos jogok). Tervekhez kapcsolódó felhasználási jog kérdése.
- ❖ Rendkívüli sürgősség (HKNT!)
Nem eredhet ajánlatkérő mulasztásából (pl. projektmegvalósítás csúszása; utólag kiderül, hogy elegendő idő lett volna nyílt eljárásra)
- ❖ Gyorsított eljárás
Kivételesen indokolt és sürgős esetben (alkalmasság legyen hozzá alakítva)

Pénzügyi-gazdasági alkalmasság

- Pénzügyi mutatók kérdése
- Negatív mérleg szerinti eredmény (egynél több évben negatív)
- Sorban álló tételek (15 nap)
- Árbevétel mértéke (arányosan, a becsült érték egy évre jutó mértékét ne haladja meg az éves érték; pl. 100 millió ft. becsült érték 24 hónap a teljesítés→egy évre kb. 50 millió ft. követelhető meg)

Műszaki szakmai alkalmasság

- ❖ Maximum 2 db referencia ugyanazon munkára, átfedések nélkül
- ❖ EU-s társfinanszírozás legfeljebb PIU esetében írható elő
- ❖ Csak a ténylegesen szükséges mennyiségű szakember, legfeljebb 5 éves gyakorlat (jogosultság megkövetelése mellett 3 év is elegendő)
- ❖ Tanúsítványok: szolgáltatás esetén csak indokolt esetben (pl. szórólapozás esete)
- ❖ A műszaki tartalom legyen a meghatározó, ne a referencia projekt értéke!

- Egyéb korlátozó feltételek
 - ❑ Műszaki leírás, egyenértékűség (egyértelműen egy gyártóhoz köthető termékleírás eszközbeszerzés esetében)
 - ❑ Egyedi hozzájárulási nyilatkozattal való rendelkezés (pl. konkrét terület használatához való hozzájárulás)
 - ❑ Helyhez kötött alkalmassági feltétel (pl. betonkeverő telep)
 - ❑ Indokolatlanul magas dokumentáció ellenérték

- Értékelési szempontok
 - ❑ Objektív értékelést nem biztosító szempontok kerülése (pl. projektterv, szakmai ajánlatban hibák száma)
 - ❑ Nagy valószínűséggel módosuló körülmények értékelése (pl. előteljesítés építés esetén különösen)
 - ❑ Nehezen ellenőrizhető szempontok (pl. hibajavítás ideje órában/percben)
 - ❑ A szerződés tartalmával összefüggő, lényeges szempont értékelése (pl. „okostáblák” esetén a számítógép USB bemeneteinek számossága)
 - ❑ Súlyszámok tükrözzék a valós fontosságát a részszempontoknak.
- **Ár 60%! (hatékony és eredményes pénzgazdálkodás)**

Célszerűségi szempontok

- Teljesítési határidő → teljesítés időtartama (pl. szerződés aláírásának késedelme)
- Számlázási ütemezés ne szerepeljen a szerződésben konkrét időpontokkal (pl. előre meghatározott negyedévek)
- Központosított közbeszerzés (eljárás második részének az értéke az irányadó ellenőrzési szempontból; ha a keretmegállapodás lehetővé teszi és közösségi értékhatárt eléri → Verseny újranyitás!)
- **A közbeszerzésre elegendő időt kell hagyni, nem ezzel kell behozni a projekt előkészítés egyéb lemaradásait! A nem megfelelően előkészített és lefolytatott közbeszerzési eljárás esetén a legnagyobb a forrásvesztés veszélye!**

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

dr. Erdei Csaba

Főosztályvezető-helyettes

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály

Email: csaba.erdei@nfu.gov.hu